

Een misdadig beleid.

Kijkend van over de grens snap ik er niets meer van: Nederland, dat met zijn drugsbeleid altijd gidsland was, laat zich nu links en rechts inhalen. Sterker nog, terwijl steeds meer landen inzien dat alleen de misdaad baat heeft bij de verwoestende en peperdure *war on drugs*, doen wij er een schepje bovenop: minder gedogen, meer criminalisering en repressie. Met dank, nota bene, aan een zich liberaal noemende regeringspartij.

Hoe bizar de situatie is geworden, ontdekte ik aan de talkshowtafel van Humberto Tan. Naast mij zat Santusia Camron uit Almere. Ze vertelde hoe zij en haar man een maand gevangen hadden gezeten. Bij terugkeer uit hun geboorteland Suriname waren ze op Schiphol gearresteerd, verdacht van drugssmokkel. Pas twee weken later werden de in hun bagage gevonden tubes getest: die bleken geen vloeibare cocaïne te bevatten, maar – zoals Santusia de douane al had verzekerd – gewoon gezichtscrème. De staat had vervolgens nog twee weken nodig om ze vrij te laten.

Only in America, dacht ik altijd. Dit was het soort krankzinnige situaties waarover ik als correspondent reportages maakte in het land dat vanaf begin jaren zeventig een nietsontziende *war on drugs* voert – een oorlog die vijftig miljard dollar per jaar kost, tienduizenden in binnen- en buitenland de dood injoeg, nog veel meer gezinslevens en hele buurten verwoestte, en waardoor het *land of the free* nu meer burgers achter tralies heeft dan enig ander land.

Ook in mijn nieuwe woonplaats, Rio de Janeiro, zie ik slechts ellende. Zo'n tien doden per dag in de strijd tussen drugsbendes onderling en met politieagenten van wie er velen stiekem meedelen in de winst. Er wordt geen joint minder om gerookt, geen lijntje minder om gesnoven en geen pil minder om geslikt. Juist in de landen waar de repressie het sterkst is, vind je de meeste gebruikers. De te behalen winsten zijn er hoger en dus worden drugs harder gepusht.

Eigenlijk valt er niet één goede reden vóór de *war on drugs* te bedenken. De meeste deskundigen zijn daar allang achter, en wereldwijd keek men altijd naar Nederland als lichtend voorbeeld. De consumptie van softdrugs werd al in de jaren

zeventig door het gedogen van coffeeshops uit het criminele circuit gehaald. Maar de productie bleef illegaal en is daardoor vaak in handen van louche organisaties die gevaarlijk zijn voor hun omgeving en rotzooi produceren.

Het legaliseren van de 'achterdeur' zou die problemen kunnen oplossen. De staat kan de productie dan controleren, reguleren en belasten, en een deel van de opbrengst investeren in de behandeling van verslaafden. Dat is precies wat Uruguay nu doet. Productie en verkoop van wiet zijn er sinds dit jaar toegestaan, maar net als bij alcohol en sigaretten onderworpen aan strikte regels. Hetzelfde geldt voor Colorado en Washington, de eerste Amerikaanse staten die op last van de kiezers voor- én achterdeur hebben gelegaliseerd (veertig andere staten en de federale overheid zijn bezig hun drugswetten te versoepelen). Liberalisering is dé trend: Portugal, Zwitserland en Tsjechië hebben alle drugs nagenoeg gedecriminaliseerd.

Alleen Nederland roeit tegen de stroom in. De verkoop via coffeeshops wordt steeds verder aan banden gelegd, in de grensstreken is de wiethandel alweer het illegale circuit in gedreven. Het kabinet wil sterkere varianten van marihuana aanmerken als 'harddrugs' en heeft nu ook de onschuldige qat op die lijst gezet. Alle reizigers uit Suriname worden onderworpen aan de vernederende '100 procent-controle', waarbij velen, zoals het echtpaar Camron, uit de kleren moeten, of pas naar huis mogen nadat ze drie keer 'schoon' gepoept hebben. Ook is een groot deel van het justitieel apparaat bezig met de war on drugs. Tweederde van de grote rechercheonderzoeken en eenderde van de detentiejaren is erop terug te voeren. En waarom? Nederland telt 19.000 tabaksdoden en 1600 alcoholdoden per jaar. Drugs? Zestig!

In plaats van de klok terug te draaien, zouden we moeten terugkeren in de voorhoede van het hervormingsdebat door alle drugs te legaliseren (dus ook cocaïne en xtc). Dat is wat de president van de Amsterdamse rechtbank twaalf jaar geleden al bepleitte. Radicaal? Wijlen minister van Volksgezondheid Els Borst steunde het voorstel, net als über-liberaal Frits Bolkestein. Het probleem is die andere liberaal, minister van Justitie Ivo Opstelten, die als crimefighter namens de vvd een beleid voert dat haaks staat op de kerngedachte van het liberalisme: keuzevrijheid voor het individu. Een

beleid dat de misdaad zegt te bestrijden, maar die juist in de kaart speelt. Een misdadig beleid dus.